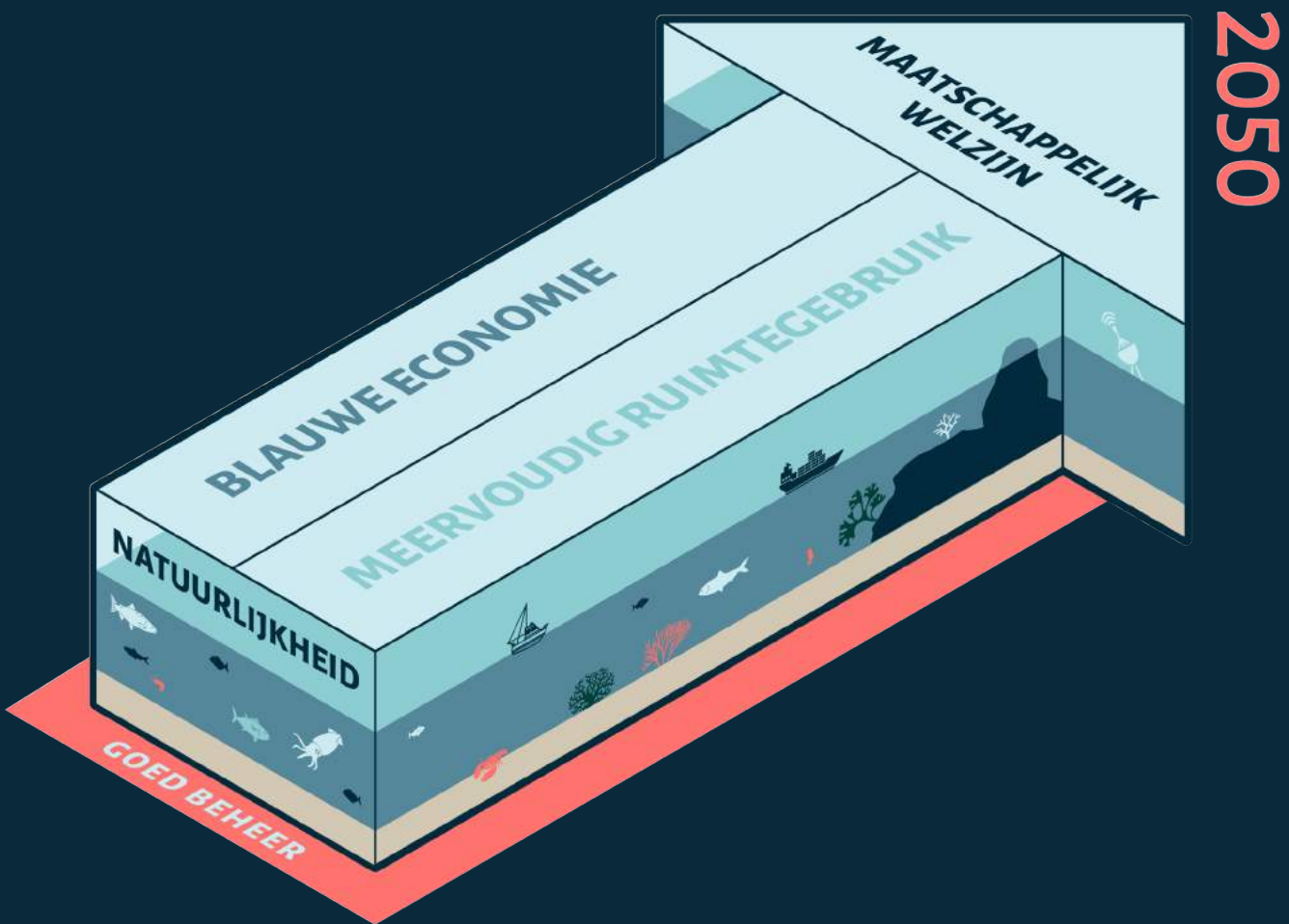

LANGETERMIJNVISIE NOORDZEE 2050

Philippe DE BACKER
Staatssecretaris voor Noordzee
20 december 2017

EEN ZEE VAN WETEN

EEN ZEE VAN MOGELIJKHEDEN

EEN BLAUWE TOEKOMST

Philippe DE BACKER
Staatssecretaris voor Noordzee

Meer dan ooit speelt de Belgische Noordzee een **cruciale rol in onze welvaart**. Al eeuwen is 'het Kanaal' één van de drukst bevaren routes ter wereld en van groot strategisch belang voor ons land.

De maritieme sector is de motor van onze economie. De totale directe toegevoegde waarde van onze **Belgische havens** bedroeg in 2015 meer dan 18 miljard euro. Samen met de indirecte waarde stijgt dit naar 33 miljard euro, wat goed is voor 8% van het BBP. Hun directe werkgelegenheid bedroeg 114.647 VTE's, met de indirecte werkgelegenheid erbij wordt dit in totaal 252.394 VTE's of 6% van de werkende bevolking in België. De **offshore windenergie** sector stelt in België 1.400 mensen tewerk en mikt op schaal van EU op 130 miljard/jaar tegen 2020. Naast traditionele gebruikers zoals de visserij en de zandwinning zien we op de Noordzee ook nieuwe kennis-gedreven activiteiten ontstaan die de Belgische schaal overstijgen (aquacultuur, mariene biotechnologie, wind- en golfenergie). Voor de **kustgemeenten** tenslotte vormt de Noordzee een grote troef voor toerisme, sport en recreatie.

Naast het economisch luik is de Noordzee ook een zeer belangrijk en gevoelig ecosysteem. Willen we met zijn allen blijven genieten van onze Noordzee, dan is dé uitdaging van de komende jaren om de vele activiteiten die er plaatsvinden en de grote maatschappelijke uitdagingen waarvoor we staan, zoveel mogelijk te verzoenen met de natuurwaarden.

In 2014 stelde de federale overheid daarom een **marien ruimtelijk plan** op om de vraag naar ruimte, van de verschillende gebruikers van de Noordzee, op elkaar af te stemmen. Dit plan loopt over een periode van zes jaar en voorziet in een vergunningsbeleid dat de rechtszekerheid waarborgt voor diegenen die activiteiten willen ondernemen. Het herzieningsproces dat moet leiden tot een tweede marien ruimtelijk plan is momenteel lopende met als doelstelling in 2020 een nieuw en evenwichtig beleid op de Noordzee te kunnen uitvoeren.

Ons land vervult hiermee een **unieke pioniersrol in Europa**, een rol die ik als Staatssecretaris voor de Noordzee de komende jaren verder wil versterken en uitbouwen. In de eerste plaats door in te zetten op de ontwikkeling van een langetermijnvisie op het Belgisch deel van de Noordzee die loopt tot minstens 2050. Als wetenschapper kan ik niet anders dan te benadrukken dat deze **langetermijnvisie** Noordzee 2050 moet steunen op een gedegen wetenschappelijke onderbouwing.

Meer dan 100 stakeholders hebben het afgelopen jaar bijgedragen aan de eindrapporten die geleid hebben tot de ontwikkeling van deze visietekst. Ik wens dan ook alle betrokken actoren en beleidsniveaus die aan dit intensief en participatief traject **'Toekomst van de Zee/Zee van de Toekomst'** hebben meegewerkt ten volle te bedanken en druk de wens uit dat zij ook in de toekomst een rol zullen opnemen in het vervolgtraject. Enkel op die manier kunnen we de cruciale rol van onze Noordzee voor de toekomstige generaties veiligstellen.

Samen weten we meer en met een zee van weten, creëren we tal van mogelijkheden die een blauwe toekomst verzekeren.

INHOUD

Inleiding	6
1 Beschrijving van de belgische noordzee	7
2 Langetermijnvisie Noordzee 2050 vs. Marien Ruimtelijk Plane	8
3 Visieontwikkeling vanuit een participatief traject	10
4 Het participatief traject	12
5 Uitgangspunten voor de langetermijnvisie Noordzee 2050	14
6 Kernprincipes voor een duurzaam zeebeheer	17
6.1 NATUURLIJKHEID IS EEN BASISRANDVOORWAARDE VOOR DE ONTWIKKELING VAN HET BNZ IN AL HAAR DIMENSIES	17
A. Hoe natuurlijkheid in de toekomst ondersteunen?	19
B. Stapsgewijs naar een duurzame natuurlijkheid tegen 2050	20
BI. Stap 1: Het bepalen van de drempelwaarden	20
BII. Stap 2: Mitigatie van negatieve impacts van menselijke activiteiten op zee	21
BIII. Stap 3: Creëren van natuurlijkheid in het BNz	22
6.2 HET BNZ BLIJFT OOK IN 2050 BELANGRIJKE GEBRUIKSFUNCTIES AANBIEDEN OM MAATSCHAPPELIJK WELZIJN TE ONDERSTEUNEN	25
A. Belangrijke gebruiksfuncties volgens de ecosysteemdiensten	26
B. Vier stelregels voor het toekomstbeeld inzake blauwe economie en innovatie	27
BI. Stelregel 1: Het maatschappelijk welzijn is primordiaal	27
BII. Stelregel 2: Onzekerheid is fundamenteel en bekrachtigt de noodzaak aan een adaptief beleid	27
BIII. Stelregel 3: De zee is een open 4 dimensionaal gegeven waarvoor kennis beter moet worden ingezet	27
BIV. Stelregel 4: Innovatieve technieken en hun repercussies op de systemen en functies van het BNZ	28
6.3 TEGEN 2050 IS HET PRINCIPE VAN MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK DE NORM VOOR ALLE RUIMTEGEBRUIK BINNEN DE BNZ	30
A. Vormen van meervoudig ruimtegebruik	31
B. Het principe van meervoudig ruimtegebruik anno 2050	32
7 Goed beheer	33
A. Transparant, adaptief en participatief beheer van het BNZ	33
B. Essentiële taken van het beleid naar en anno 2050	33
BI. Kerntaak 1: Voluit inzetten op kennisverzameling en -verspreiding	33
BII. Kerntaak 2: Meerwaarde creëren door te werken met de natuur (Working with Nature)	34
BIII. Kerntaak 3: Streven naar nationale en transnationale grensoverschrijdende samenwerking	34
BIV. Kerntaak 4: Een adaptief beleid vereist aangepaste en transparante procedures	35
BV. Kerntaak 5: Handhavingsbeleid: proportionele maatregelen gericht op legitieme doelstellingen	36
8 Nawoord	37

INLEIDING

Zeeën en oceanen staan meer dan ooit voor belangrijke economische en ecologische ontwikkelingen. Op basis van de kennis die we vandaag hebben, worden de randvoorwaarden beschreven waaraan deze ontwikkelingsactiviteiten moeten voldoen opdat de impact ervan op de ecosysteemdiensten beheersbaar zou zijn.

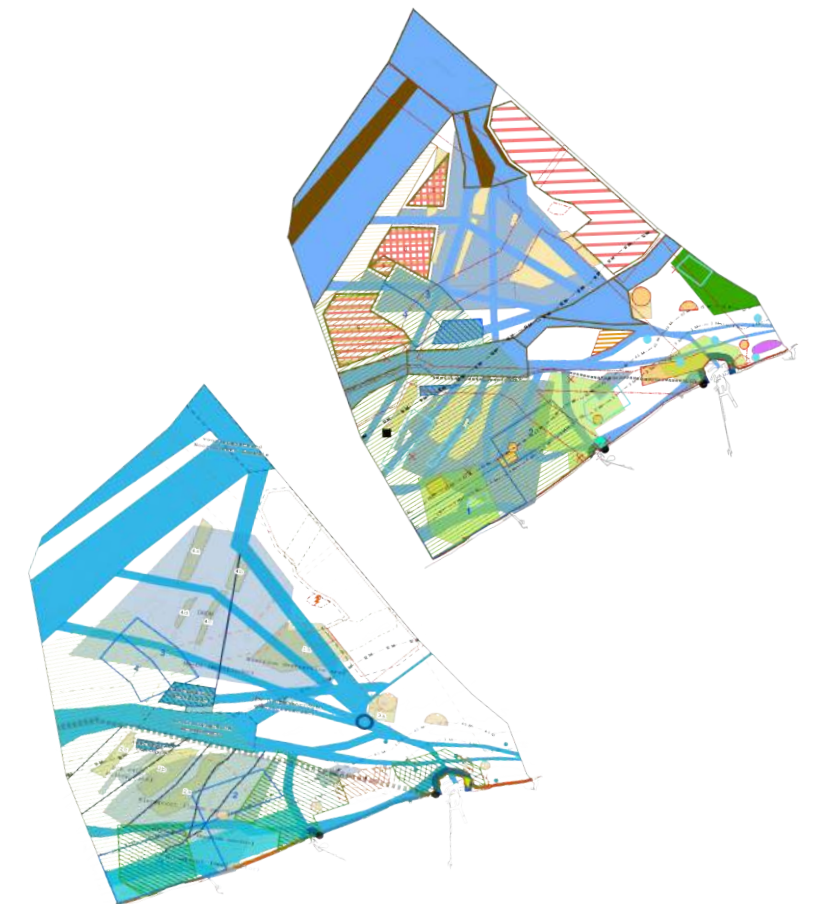
De enige zekerheid die we hebben is dat de toekomst altijd voor verrassingen zorgt. We hebben dus **een zee van kennis** nodig om de uitdagingen van de toekomst te verwelkomen. Heel wat uitdagingen vereisen immers naast een ruimtelijke aanpak ook een algemene strategie om de functies van de Noordzee over de jaren heen te kunnen blijven benutten met het oog op het creëren van maatschappelijk welzijn.

In België beschikken we over mariene kennis en technologische know-how van een zeer hoog niveau. Met het Noordzeeforum werd getracht deze kennis samen te brengen en verder uit te werken om zo de kernprincipes te omschrijven waarbinnen het toekomstig gebruik van de Noordzee kan gekaderd worden.

In deze tekst wordt eerst een beschrijving gegeven van het Belgische deel van de Noordzee (BNZ), vervolgens worden de belangrijkste principes uit de eindrapporten gekaderd om te komen tot de grondregels van goed beleid, van vandaag tot 2050.

1 --- BESCHRIJVING VAN DE BELGISCHE NOORDZEE ¹

Het BNZ heeft een totale oppervlakte van 3.454 km². De kustlijn is 65 km lang en heeft een maximale zeewaartse lengte van 83 km. Dieptes kunnen gaan tot 40 meter. Het BNZ bevat diverse waardevolle habitats en een uniek archeologisch en paleontologisch archief. Met meer dan 150.000 scheepsbewegingen per jaar is het één van de drukst bevaren zeeën ter wereld. Het is een bron voor offshore energie, visserij en aquacultuur, zandontginning, biedt ruimte voor militaire oefeningen en vormt een sterke aantrekkingspool voor toerisme, sport en recreatie.

FIGUUR 1

Het is druk op de Noordzee: MRP 2014-2020 en geïntegreerde visie van het ontwerp MRP 2020-2026 zoals dit voor advies overgemaakt werd aan de Raadgevende Commissie.

1. Voor een gedetailleerde beschrijving: zie eindrapport kernwerkgroep Natuurlijkheid.

2

LANGETERMIJNVISIE NOORDZEE 2050 VS. MARIEN RUIMTELIJK PLAN

In 2017 startten zowel het herzieningsproces voor het marien ruimtelijk plan, als de ontwikkeling van de langetermijnvisie Noordzee tot 2050. Beide processen volgden een eigen traject en timing maar zijn niet geheel te onderscheiden van elkaar.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste gelijkenissen en verschilpunten naast elkaar geplaatst en wordt duidelijk hoe de langetermijnvisie Noordzee 2050 zich verhoudt tot andere beleidsdocumenten:

	LANGETERMIJNVISIE NOORDZEE 2050	MARIEN RUIMTELIJK PLAN 2020-2026
INHOUD	= beleidsvisie op de ontwikkeling van het BNZ	= plan dat het BNZ ruimtelijk organiseert
TIJDGEBONDEN REIKWIJDTE	2050	2020 tot 2026
AANNEMINGS- PROCES	12/2016 tot 12/2017	voorjaar 2017 tot voorjaar 2019
RUIMTELIJKE REIKWIJDTE	BNZ	BNZ
PROCEDURE	uitgetekend door staatssecretaris bevoegd voor Noordzee	vastgelegd bij koninklijk besluit
RESULTAAT	beleidsdocument richtinggevend	regelgeving bindend

TABEL 1

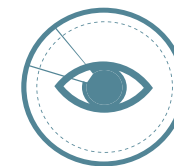
Verhouding Langetermijnvisie Noordzee vs. marien ruimtelijk plan

De interactie tussen beide processen is dus van cruciaal belang om een concrete uitvoering op het terrein te realiseren. De langetermijnvisie Noordzee 2050 dient hierbij als richtinggevend document aanzien te worden, waarin doelstellingen en randvoorwaarden op lange termijn worden opgenomen. Het marien ruimtelijk plan kan op haar beurt – op kortere termijn – een ruimtelijke invulling geven aan deze doelstellingen en de randvoorwaarden opnemen in de procedures die uitvoering geven aan concrete ruimtelijke vragen.

Kortom, de langetermijnvisie Noordzee 2050 kan gezien worden als een **geïntegreerde visie**, terwijl het marien ruimtelijk plan een stapsgewijs instrument is om deze geïntegreerde visie te realiseren.

GEINTEGREERDE VISIE

NOORDZEE 2050
ruimtelijke aspecten
langertermijn
visie

INSTRUMENT

MARIENE RUIMTELIJK
PLANNING
concreet plan

3

VISIEONTWIKKELING VANUIT EEN PARTICIPATIEF TRAJECT²

Sedert de invoering van het eerste marien ruimtelijk plan, waarin reeds een toekomstvisie staat beschreven, werd de noodzaak voor een geïntegreerd en participatief traject voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie steeds duidelijker. Het marien ruimtelijk plan zorgde in de eerste plaats voor een sterker bewustzijn bij de verschillende actoren van de beperkte ruimte in het BNZ. **Publieksparticipatie** is hier – terecht - ook een must geworden en dit niet alleen in het kader van de uitvoering van Europese regelgeving.

Het besef dat er belangrijke en **strategische keuzes voor de toekomst** dienen gemaakt te worden, samen met andere belanghebbenden, groeit meer en meer. We dreigen namelijk te botsen op de limieten en grenzen van ons eigen kleine zeegebied en het beleid moet over gedetailleerde informatie beschikken om de juiste afwegingen en keuzes te kunnen maken.

In samenwerking met de Operationele Directie Natuurlijk Milieu van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (OD Natuur/KBIN) en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) werd een bottom-up traject uitgetekend, waarbij participatie en betrokkenheid van alle actoren die actief zijn op zee het sleutelpunt zou vormen.

Drie kernwerkgroepen werden opgericht rond de thema's "Natuurlijkheid", "Blauwe economie en innovatie" en "Meervoudig ruimtegebruik".

Daarnaast werden eveneens zes transversale thema's opgenomen in het traject: duurzaamheid, onderzoek en ontwikkeling, governance, safety & security, land-zee interactie en grensoverschrijdend denken.

². Voor meer informatie zie Terms of Reference.

TRANSVERSALE THEMA'S

NATUURLIJKHEID

BLAUWE ECONOMIE & INNOVATIE

MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK

TRANSVERSAL THEMA

DUURZAAMHEID

ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

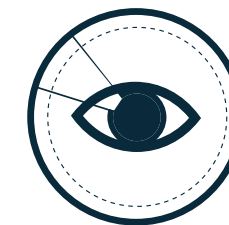
GOVERNANCE/BEHEERSSTRUCTUREN

VEILIGHEID (SAFETY EN SECURITY)

LAND-ZEE INTERACTIE

GRENSOVERSCHREIDEND

NOORDZEEVISIE 2050

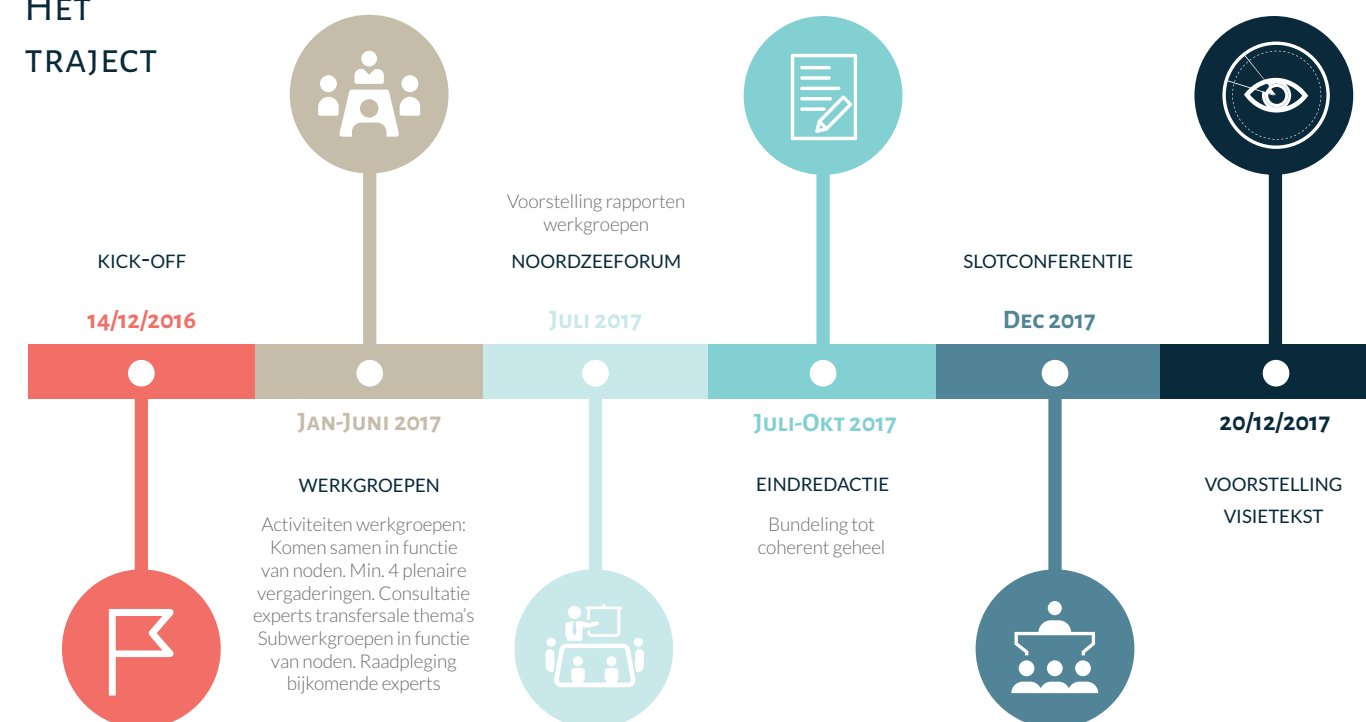
4

HET PARTICIPATIEF TRAJECT

Het traject is gestart met een kick off event “Toekomst van de zee/Zee van de toekomst” dat op 16 december 2016 in de Marinebasis van Zeebrugge georganiseerd werd. Vervolgens zijn de drie kernwerkgroepen met hun werkzaamheden gestart. Minstens vier plenaire vergaderingen per kernthema hebben geleid tot de redactie van drie eindrapporten waarover binnen elke kernwerkgroep een consensus werd bereikt. Op 18 juli 2017 werden deze eindrapporten voorgesteld aan de deelnemers van de kernwerkgroepen.

De langetermijnvisie Noordzee 2050 bouwt verder op de bevindingen en conclusies beschreven in de drie eindrapporten. De visietekst tracht enerzijds een kader te schetsen waaraan toekomstige activiteiten op het BNZ dienen getoetst te worden en anderzijds richtinggevend te zijn voor de huidige en toekomstige gebruikers en beleidsmakers met betrekking tot het BNZ.

HET TRAJECT

5

UITGANGSPUNTEN VOOR DE LANGETERMIJNVISIE NOORDZEE 2050

1 | De biotische en abiotische processen binnen het mariene milieu variëren in vier (3+1) dimensies³:

- **verticaal** (ondergronds, zeebodem, waterkolom, wateroppervlak en lucht)
- **horizontaal** (ruimtelijke variatie (zeelandschap), land-zee overgang)
- **in de ruimte**
- **in de tijd** (dynamiek en variabiliteit).

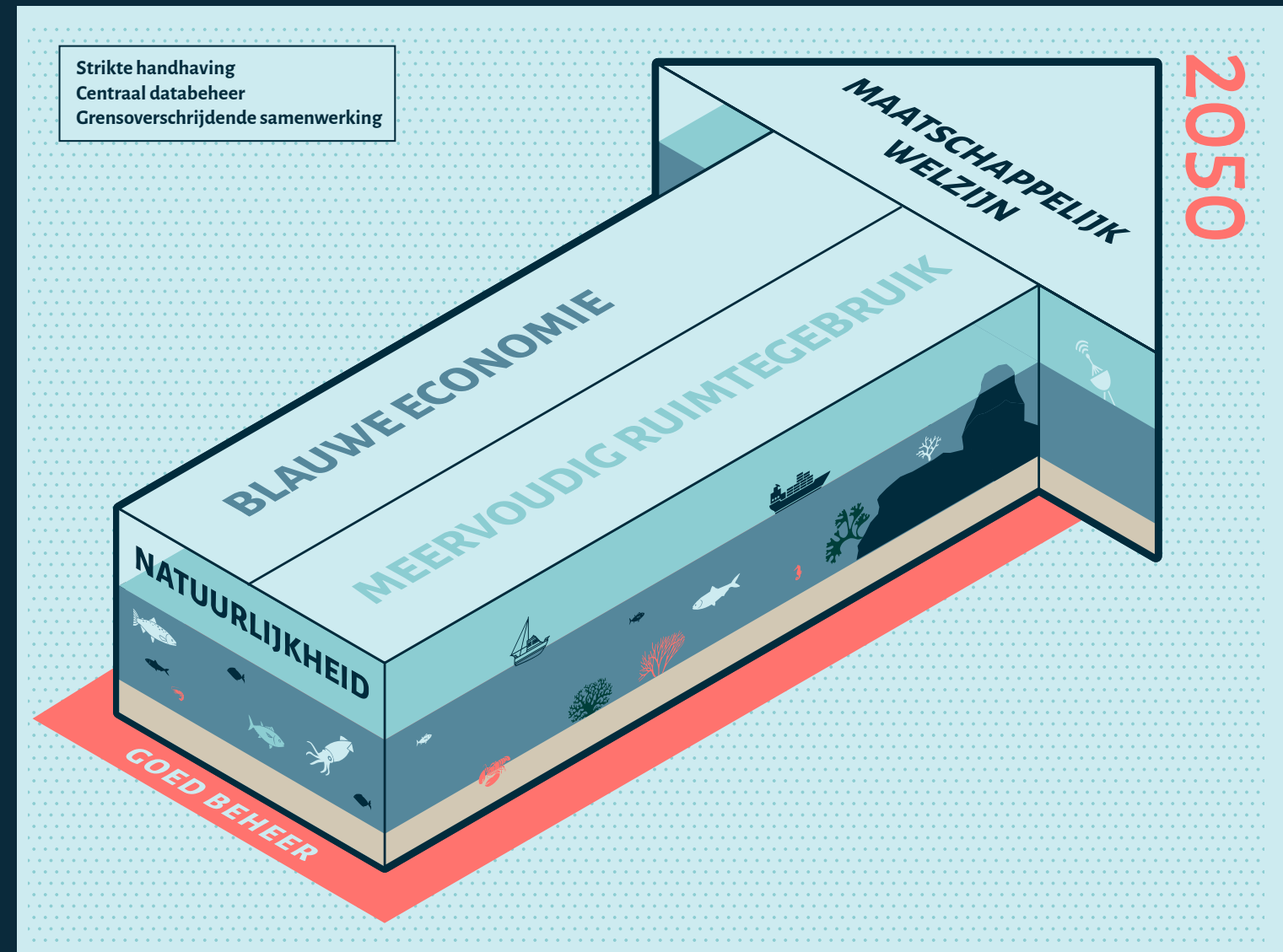
Om de ruimte van en op de zee in de toekomst optimaal te benutten moeten we dan ook rekening houden met de mogelijkheden van dit **vierdimensionaal** gebruik. Zo kunnen we naast de 'twee' kaartdimensies (zeebodem) ook beter rekening houden met diepte en hoogte (waterkolom, ondergrond, lucht) en met de seizoensaliteit en variabiliteit (minima en maxima) in natuurlijke eigenschappen en processen (lineaire tijd). Niet alle activiteiten zijn overal en steeds even intensief. Voor het uitwerken van meervoudig ruimtegebruik zal met al deze dimensies rekening gehouden moeten worden. *"Working with nature"* betekent in deze dat we de natuurlijke dynamieken van de zee actief mee inschakelen in het gevoerde beleid.

2 | Er bestaat nu en in de toekomst **geen privaat eigendomsrecht op de ruimte op zee**. Deze ruimte valt onder ieders verantwoordelijkheid (Belgische Staat) en blijft een publiek goed.

3 | Samenwerking op sociaal, economisch, ecologisch en wetenschappelijk vlak, zowel grensoverschrijdend als tussen maatschappelijke actoren is belangrijk om de vooropgestelde doelstellingen te kunnen realiseren.

4 | Een **transparant en participatief beleid** moet gefundeerd zijn op **wetenschappelijke kennis** en **innovatieve technologie** om het samengaan van verschillende ruimtelijke functies mee ondersteunen.

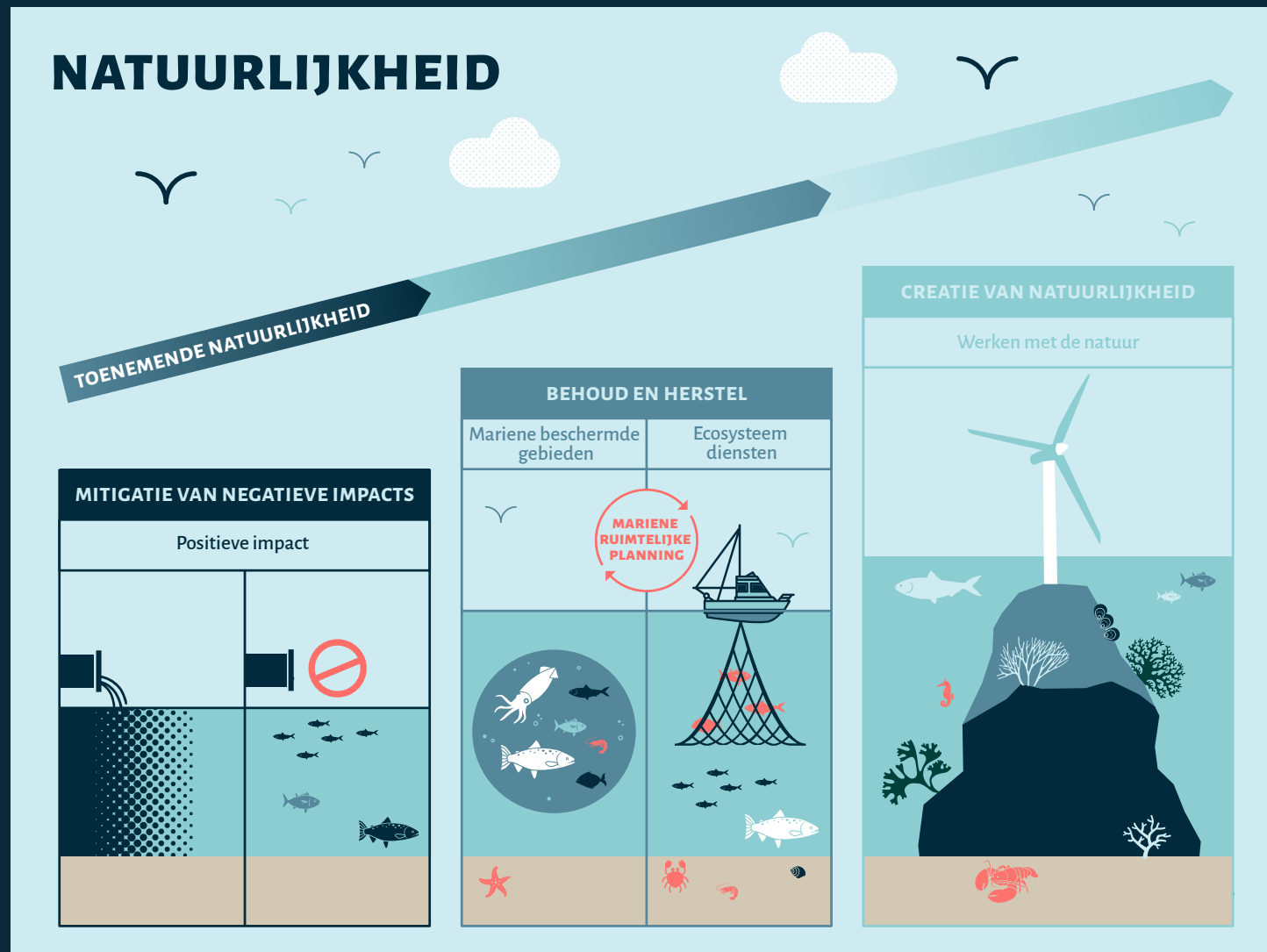
³ De vier dimensies van de zee hebben een ander concept naargelang het eindrapport waarin ze beschreven worden. Voor meer informatie zie www.thinktanknorthsea.be

6

KERNPRINCIPES VOOR EEN DUURZAAM ZEEBEHEER

Voor de ontwikkeling van activiteiten op het BNZ wordt gewerkt met **drie kernprincipes** of grondregels waaraan alle toekomstige activiteiten – idealiter - moeten worden getoetst. Deze kernprincipes kunnen als volgt gedefinieerd worden:

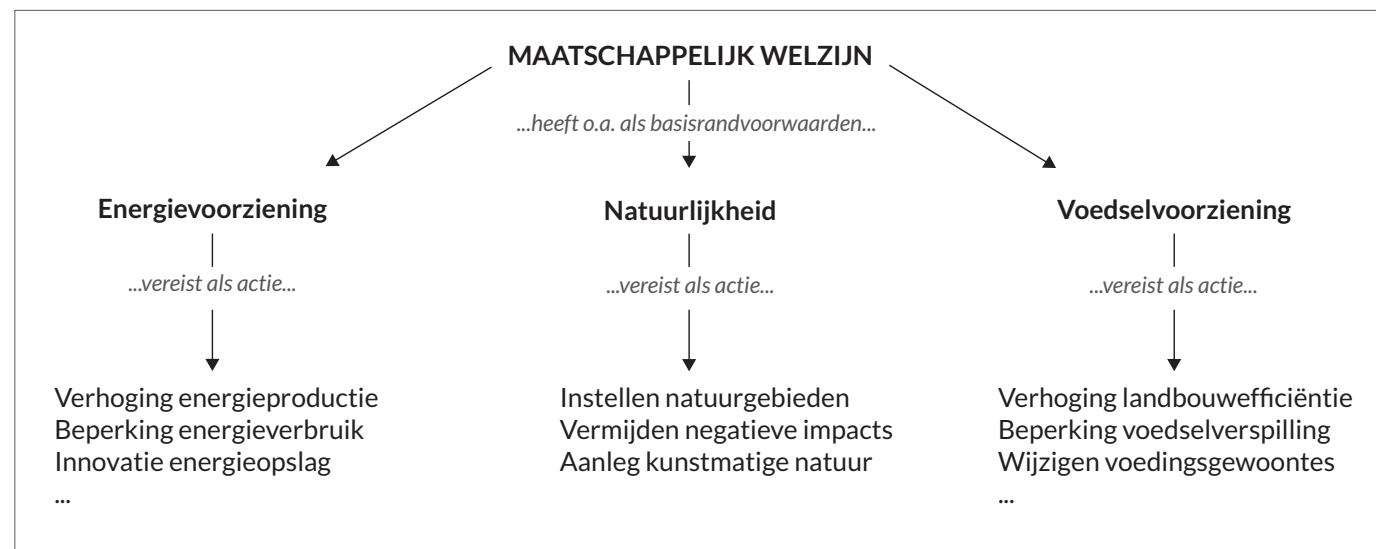
- **Natuurlijkheid** is een basisrandvoorwaarde voor de ontwikkeling van het BNZ binnen al haar dimensies.
- Het BNZ blijft ook in 2050 belangrijke **gebruiksfuncties** aanbieden om **maatschappelijk welzijn** te ondersteunen.
- Tegen 2050 is het principe van **meervoudig ruimtegebruik** de norm voor alle ruimtegebruik binnen de BNZ.

6.1. NATUURLIJKHEID IS EEN BASISRANDVOORWAARDE VOOR DE ONTWIKKELING VAN HET BNZ IN AL HAAR DIMENSIES

Natuurlijkheid wordt gedefinieerd als de schaal en intensiteit waarmee biotische en abiotische processen plaatsvinden en tot uitdrukking komen in het ecosysteem. Natuurlijkheid is de basisrandvoorwaarde waaraan moet worden voldaan om het maatschappelijk welzijn vandaag en in de toekomst te verzekeren. (fig. 2)

Natuurlijkheid staat dus aan de basis van verschillende goederen en diensten voor onze maatschappij, nu en in de toekomst, reeds gekend of nog ongekend. Binnen het concept "basisrandvoorwaarde" wordt ook rekening gehouden met de waarde van regulerende en ondersteunende **ecosysteemdiensten**⁴ maar is er tevens ruimte voor het behoud, herstel en versterking van de intrinsieke waarde van de natuur. Deze laatste omvat de zogenaamde "optionele waarde" of "option value", die bepaald wordt door nog ongekende toekomstige en facultatieve voordelen.

4. Een ecosysteemdienst is een dienst die door een ecosysteem aan mensen wordt geleverd. De ecosysteemdiensten zijn in te delen in: productiediensten, regulerende diensten, culturele diensten en ondersteunende diensten (zie verder).

FIGUUR 2 Voorstelling van de parallel tussen natuurlijkheid en twee andere basisrandvoorwaarden voor maatschappelijk welzijn. Dit zijn voorbeelden uit een niet-exhaustieve lijst van basisrandvoorwaarden voor maatschappelijk welzijn. Merk op dat de acties die nodig zijn om te voldoen aan de drie voorbeeld basisrandvoorwaarden soms, maar niet altijd, een ruimtelijke claim leggen.

De **gewenste kwaliteit van het marien milieu** wordt gedefinieerd in functie van de te leveren ecosystemendiensten, inclusief de intrinsieke waarde.

De natuurlijkheid in 2050 dient bijgevolg een niveau aan te nemen dat een gezonde ecologische ontwikkeling toelaat en dit zonder de huidige en toekomstige ecosystemendiensten te compromitteren. Bij de verdere ontwikkeling van menselijke activiteiten op zee wordt dan ook per definitie maximaal aandacht besteed aan natuurlijkheid. Hierbij wordt niet gestreefd naar een ecosysteem zonder menselijke invloed, maar wel naar een **duurzaam beheer van het ecosysteem**.

De huidige menselijke activiteiten op zee zijn velerlei en de werkelijke impact ervan kan nu nog niet voorspeld worden. Belangrijk om mee te nemen is dat natuurlijkheid niet alleen beïnvloed wordt door deze activiteiten vanop zee, maar ook en evenzeer door activiteiten vanop land (vb. strandtoerisme, invoer nutriënten en pollutanten).

MENSELIJKE ACTIVITEIT	IMPACT OP NATUURLIJKHEID, o.a.
VISSERIJ	Wegvangen doel- en niet-doelsoorten, bodemverstoring, ecosystemewijziging
SCHEEPVAART	CO2 emissie, geluidsemissie, huishoudelijk afval, fijn stof, rustverstoring
BAGGERWERKEN	Bodemverstoring, turbiditeitsverhoging (= sedimentmobilisatie)
ENERGIEWINNING	Introductie artificieel habitat, aanvaring, geluid
AQUACULTUUR	Historische introductie van niet-inheemse soorten, eutrofiëring, wijziging dynamiek van infecties en parasieten
TOERISME	Afval, visuele verstoring, rustverstoring, wijziging van bodemdynamiek (land en zee)
KUSTVERDEDIGING	Bodemverstoring kustzone, introductie artificieel habitat, wijziging van productiviteit, wijziging sedimentbalans
ZANDWINNING	Bodemverstoring ontginningsplaatsen, wijziging zandbalans en sedimentbalans, wijziging bathymetrie/topografie
LANDBOUW	Eutrofiëring, mineraalmobilisatie
BEWONING EN INDUSTRIE	Verontreiniging, landschaps- en habitatswijziging, verstoring, plastic en zwerfvuil

TABEL 2 Niet-exhaustieve lijst van invloeden op natuurlijkheid van huidige menselijke activiteiten op zee zoals opgelijst tijdens de werksessies van de kernwerkgroep Natuurlijkheid.

A. HOE NATUURLIJKHEID IN DE TOEKOMST ONDERSTEUNEN?

Het voldoen of bijdragen tot de basisrandvoorwaarde natuurlijkheid kan vanuit volgende invalshoeken beoordeeld worden⁵:

- 1 | Behoud en herstel van natuurlijke rijkdommen (o.a. door beheerplannen en -maatregelen voor mariene beschermde gebieden).
- 2 | Vermijden en beperken van negatieve impacts (de zogenaamde mitigerende maatregelen).
- 3 | Creëren van natuurlijkheid (o.a. plaatsen van artificiële riffen).

5. Voor meer informatie zie eindrapport Natuurlijkheid op www.thinktanknorthsea.be

B. STAPSGEWIJS NAAR EEN DUURZAME NATUURLIJKHEID TEGEN 2050

BI. STAP 1: HET BEPALEN VAN DE DREMPELWAARDEN

De gewenste natuurlijkheid bereiken en behouden impliceert een **veerkrachtig ecosysteem**, met de capaciteit zich aan te passen met behoud van de inherente ecosysteemdiensten voor elk type biotoop in dat ecosysteem, zodoende beter bestand te zijn tegen menselijke en natuurlijke verstoring.

Het bepalen van deze doelen en drempelwaarden is en blijft een wetenschappelijke uitdaging (ingebod in een maatschappelijk draagvlak). Wat is het streefdoel? Hoeveel natuur is genoeg? Wat is een gezonde biodiversiteitsdrempel om bestand te zijn tegen infecties? Wat is het toepasselijke ruimtelijk schaalniveau waarop dit bepaald moet worden? Dit zijn allemaal vragen die beantwoord moeten worden teneinde te bepalen wanneer een ecosysteem als gezond beschouwd kan worden (= gewenste natuurlijkheid). Hierin bevindt zich ook de sleutel tot het bepalen van een **haalbare en duurzame ecologische toestand** in functie van toekomstige ontwikkeling, zodat de baseline en/of drempelbepaling niet langer gelijkgesteld wordt met 'terug naar de toestand van 1900'. De gewenste natuurlijkheid hoeft ook niet op éénzelfde peil vastgelegd worden voor de vier onderscheiden dimensies. Ruimtelijke en/of tijdsgebonden differentiatie kunnen aangewezen zijn.

Het bepalen van de drempelwaarden vereist:

- Gebruik van wetenschappelijke kennis: het is van belang de wenselijke toestand, zoals deze nu reeds gedefinieerd wordt in de kaderrichtlijn mariene strategie en de habitatrictlijn, van zowel bodem, waterkolom en lucht blijvend te kwalificeren en kwantificeren. Belangrijk hierbij is de focus op de wetenschappelijke onderbouwing, nodig voor de inschatting welke activiteit welke impact heeft of zou kunnen hebben op het marien milieu. De verbetering en uitbreiding van deze kennis is primordiaal binnen het milieu-effectenbeoordelingsproces (incl. hoe en in welke mate mitigeren), welke de basis vormt voor het beheer van menselijke activiteiten op zee.
- Identificatie en wegwerken van kennishiaten en onzekerheden: Naast in house expertise dient ook gebruik gemaakt te worden van ervaring uit het natuurbe-

heer op land en expertise uit het buitenland. Nauwkeurige opvolging en intensieve wetenschappelijke monitoring van pilootprojecten of proefopstelling in situ (op zee) bieden een maximale meerwaarde.

- Een gedegen opvolging of monitoring om vast te stellen of de vooropgestelde doelstellingen werden bereikt. Deze monitoring dient wetenschappelijk onderbouwde, objectieve en meetbare indicatoren op te volgen. Alle beschikbare middelen moeten optimaal worden ingezet.
- Investeren in onderzoek (research), ontwikkeling (development) en innovatie (rd&i) van alternatieve en innoverende monitoringsstrategieën, -technieken en -activiteiten, ook op het vlak van het *Internet of Things*, communicatie, *big data*, *real time* datacollectie, innovatieve materialen, "*Citizen Science*"⁶ en "*Tacit knowledge*"⁷, enz., die in toenemende mate bijdragen tot een efficiënte verzameling van data met betrekking tot de toestand van het mariene milieu.

BII. STAP 2: MITIGATIE VAN NEGATIEVE IMPACTS VAN MENSELIJKE ACTIVITEITEN OP ZEE

Mitigatie is de combinatie van (in afnemende volgorde van wenselijkheid) voorkomen/vermijden (aanpakken aan de bron), verminderen en compenseren van de impact van menselijke activiteiten. Als ultiem doel kan gesteld worden dat alle activiteiten dusdanig in overeenstemming zijn met de gewenste natuurlijkheid dat geen compensatie meer nodig is.

Op zich betekent dit:

- Het vermijden van impact, d.w.z. dat menselijke activiteiten op zee zo ingericht zijn dat ze 'zero impact' of zelfs een positieve impact (zie verder) hebben. De basishouding hierbij is dat de vervuiler vermijdt, beperkt en herstelt, wat verder gaat dan het 'vervuiler betaalt' principe.

6. Burgerwetenschap, wetenschappelijke projecten waarbij individuele vrijwilligers of netwerken van vrijwilligers, waarvan de leden niet noodzakelijkerwijs een wetenschappelijke opleiding hebben gehad, onderzoeksgelateerde taken zoals observaties, metingen of berekeningen uitvoeren of beheren.

7. Onbewuste kennis, die moeilijk van de ene naar de andere persoon kan overgebracht worden.

- Een verregaande responsabilisering van sectoren gesteund op internationale afspraken en samenwerking om de economische ontwikkelingen in de Belgische wateren niet te compromitteren.
- Streven naar impactarme activiteiten waarbij mitigatie al is ingerekend nog voor de activiteit plaatsvindt. Als er al impact is, dan moet die zeker **omkeerbaar** zijn. Bij het ontwerp van alle (nieuwe) activiteiten moet met andere woorden natuurlijkheid centraal staan. Activiteiten mogen maar worden toegestaan, indien aangetoond wordt (op basis van de op dat moment voorhanden zijnde wetenschappelijke kennis) dat de gewenste natuurlijkheid naar alle (wetenschappelijke) waarschijnlijkheid niet zal worden gecompromitteerd.

Het MER-instrument moet worden geëvalueerd en indien nodig omgevormd tot:

- 1 | een toetsingskader dat moet toelaten om objectief een onderscheid te maken tussen deze activiteiten waarvan een aanzienlijke impact verwacht wordt (= *macro-impact*) en activiteiten met verwachte minimale impact (= *micro-impact*).
- 2 | een instrument dat zich richt op het zoeken naar opportuniteiten voor positieve impacts.

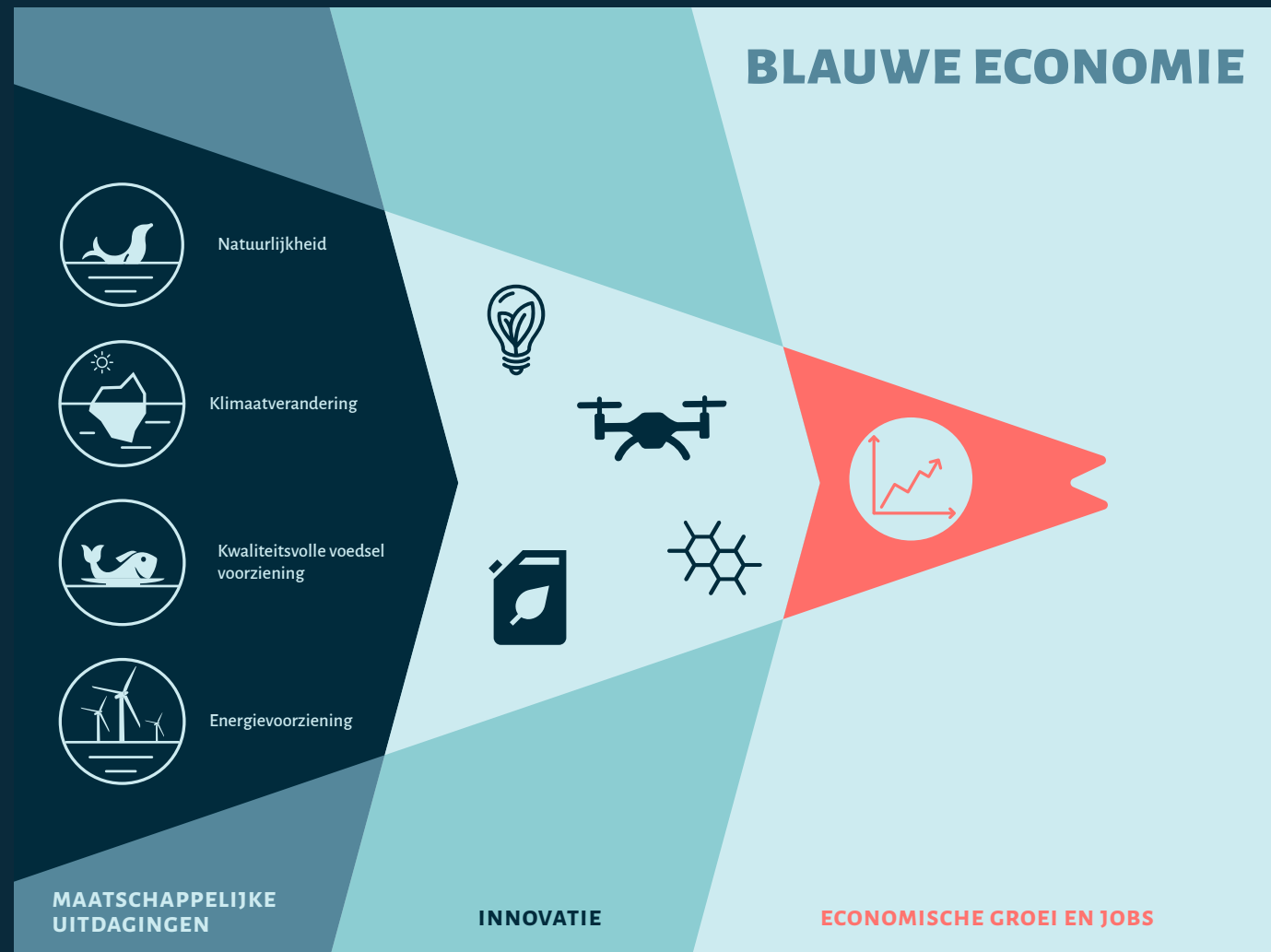
BIII. STAP 3: CREËREN VAN NATUURLIJKHEID IN HET BNZ

Acties met betrekking tot het behoud en herstel van de gewenste natuurlijkheid in het BNZ kunnen vele vormen aannemen, maar uiteraard is een belangrijke rol weggelegd voor de mariene beschermde gebieden.

Belangrijk hierbij is:

- De nu reeds breed getoetste en wetenschappelijk onderbouwde afbakening en omschrijving van de doelstellingen van de mariene beschermde gebieden ook in de toekomst voorop te blijven stellen. Enkel op basis hiervan kan een zinvolle keuze met betrekking tot locatie, omvang en eventuele mogelijkheid tot meervoudig ruimtegebruik worden gemaakt. Deze onderbouwing dient onmiddellijk ook ter verantwoording van “no use” mariene beschermde gebieden versus mariene beschermde gebieden met aangepast medegebruik.

- Een passief of actief herstel van **verdwenen natuurlijke habitats** (bv. riffen van Europese oester) **of ecosysteemdiensten** te bewerkstelligen omdat door hun verlies ecosysteemdiensten verloren zijn gegaan, dan wel geminimaliseerd zijn. Een gedegen afweging moet worden gemaakt over, of en zo ja, waar een herstel moet plaatsvinden. Een terugkeer naar de tijd dat er nog geen menselijk impact was is uiteraard niet haalbaar.
- Na te denken over het instellen van **dynamische natuurgebieden** in ruimte en tijd teneinde maximaal en optimaal te kunnen inspelen op de interactie tussen instandhoudingsdoelstellingen en eventueel medegebruik. Zo kunnen gebieden voor een bepaalde tijd gesloten worden voor menselijke verstoring in functie van temporeel prioritaire broed-, paai-, rust- en foerageergebieden van mobiele soorten als vissen, vogels en zeezoogdieren.
- Gebieden af te bakenen om de natuurlijke evolutie van bestaande processen wetenschappelijk op te volgen. Natuurgebieden zijn naast hun natuurbehoudswaarde, ook van belang voor **wetenschappelijk onderzoek** en als **referentiegebieden** voor de inschatting van de impact van menselijke activiteiten op zee.

6.2. HET BNZ BLIJFT OOK IN 2050 BELANGRIJKE GEBRUIKS-FUNCTIES AANBIEDEN OMMAATSCHAPPELIJK WELZIJN TE ONDERSTEUNEN

Het BNZ is een zeer productief ecosysteem. Niettegenstaande haar kleine oppervlakte biedt ze in haar ruimtelijke uitgebreidheid plaats voor allerlei menselijke activiteiten en functies, sommige met een directe economische finaliteit, allemaal met een menselijk belang: recreatie en sport, toerisme, scheepvaart, onderzoek, energie, kustverdediging, enz.

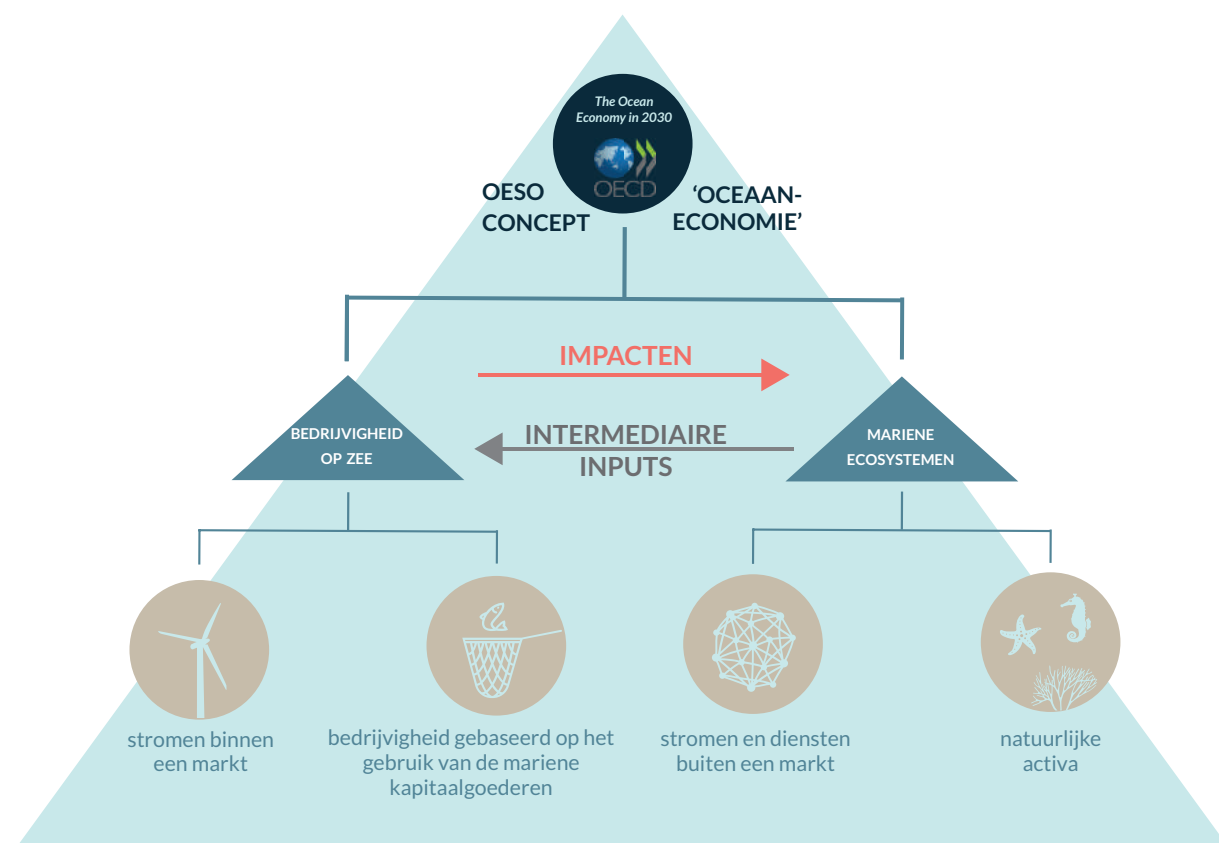
Naar deze groep van economische sectoren en activiteiten die voor belangrijke mate gebruik maken van de mariene hulpbronnen wordt vaak verwezen als de “blauwe economie”.

De blauwe economie is voortdurend onderhevig aan **innovatie** en dit zowel op technologisch (vb. nieuwe materialen), digitaal, beleidsinnovatief (vb. Marien ruimtelijke planning) als sociaal vlak. Tussen de Belgische kennisinstellingen en het bedrijfsleven bestaat een **sterke dynamiek** waardoor actief informatie uitgewisseld wordt over het economisch potentieel dat deze actoren zien in relatie tot de ruimtelijke planning van de Belgische Noordzee.⁶

Het recente OESO rapport ‘*The Ocean Economy in 2030*’ schetst een beeld van de mogelijke ontwikkelingen en randvoorwaarden nodig om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden. De OESO verwacht dat de ‘**ocean economy**’ in de wereld sterker groeit dan de gemiddelde economie, en heel wat Belgische sterkhouders spannen zich in om een rol te spelen op deze nieuwe markten. Het OESO concept van de ‘**oceaaneconomie**’ geeft aan dat er een sterke link is tussen de mariene ecosystemen (die ‘ecosysteemdiensten’ leveren) en de menselijke bedrijvigheid op zee.

Vele activiteiten op zee hebben een directe link met een landgebonden activiteit, met de **havens als belangrijkste toegangspoorten**.

⁶. zie verslag kernwerkgroep “Blauwe economie en innovatie”, op www.thinktanknorthsea.be

FIGUUR 3
OESO concept van de oceaanconomie (2016)

Naar toekomstige ontwikkelingen moet dus gekeken worden of zij zich waarschijnlijk en/of wenselijk zullen voordoen. Het concept dat hieromtrent ontwikkeld werd is eveneens gebaseerd op ecosystemendiensten.

A. BELANGRIJKE GEBRUIKSFUNCTIES VOLGENS DE ECOSYSTEEMDIENSTEN

Ecosysteemdiensten kunnen als volgt gestructureerd worden:

- 1 | **Productverstrekkende** diensten, vb. aquacultuur op commerciële schaal, wind- en golfenergie, uitbating van minerale grondstoffen.
- 2 | **Ondersteunende** diensten, vb. veiligheid, transport.
- 3 | **Culturele** diensten, vb. aanwezigheid cultureel erfgoed, recreatie.
- 4 | **Regulerende** diensten: klimaat, koolstofopname.

B. VIER STELREGELS VOOR HET TOEKOMSTBEELD INZAKE BLAUWE ECONOMIE EN INNOVATIE

BI. STELREGEL 1: HET MAATSCHAPPELIJK WELZIJN IS PRIMORDIAAL

Het **maatschappelijk welzijn** wordt gevormd door de som van alle ecosystemendiensten die het BNZ levert. Directe en indirecte vormen van economische valorisatie (via de productverstrekkende en ondersteunende diensten) springen het meest in het oog maar de culturele en regulerende diensten dragen ook in belangrijke mate bij tot het maatschappelijk welzijn. De grootschalige maatschappelijke evoluties en uitdagingen (digitalisering, automatisering, cybersecurity, hernieuwbare energiesystemen en energieveiligheid, klimaatverandering, grondstoffenschaarste, wijzigingen in handelspatronen, de mondige burger en de kritische consument...) zullen de toekomstige evoluties aandrijven die een weerslag kunnen hebben op het ruimtegebruik in het BNZ. “De verdere ontwikkeling van offshore energie en de bijkomende netinfrastructuur mag ruimte vergen. Hoeveel ruimte nodig is, is afhankelijk van het beoogde geïnstalleerd vermogen, welke technologieën gebruikt worden, en de inplanting.” Dergelijk vragen moeten beantwoord kunnen worden zonder dat deze antwoorden afbreuk doen aan het maatschappelijk welzijn.

BII. STELREGEL 2: ONZEKERHEID IS FUNDAMENTEEL EN BEKRACHTIGT DE NOODZAAK AAN EEN ADAPTIEF BELEID

De onvoorspelbaarheid van de toekomst is fundamenteel. Met de zes jaarlijkse herziening van het maritiem ruimtelijk plan wordt enigszins tegemoet gekomen aan de nood van het bedrijfsleven aan een voldoende stabiel doch adaptief beleidskader. Ook op langere termijn moet immers de nodige rechtszekerheid kunnen gegeven worden, zonder dat deze toegekende gebruiksrechten als vanzelfsprekend kunnen worden beschouwd: wanneer de middelen het maatschappelijk welzijn niet (meer) dienen, moet de in gebruik gegeven ruimte vrijgemaakt kunnen worden voor andere functies.

BIII. STELREGEL 3: DE ZEE IS EEN OPEN 4 DIMENSIONAAL GEGEVEN WAARVOOR KENNIS-BETER MOET WORDEN INGEZET

Het verder uitvoeren van marien ruimtelijke planning moet in sterke mate rekening houden met de dynamieken van de Noordzee en dit over de nationale grenzen heen.

Door klimaatveranderingen en verstoringen in mariene ecosystemen moet rekening gehouden worden met een hogere variabiliteit (en verdere veranderingen in de biosfeer. Om gepast met die veranderingen om te gaan moet onze kennis nog meer doorgedreven gevaloriseerd worden. Technologische innovaties zullen een meer dynamische omgangswijze met de gebruikers van de zee toelaten.

BIV. STELREGEL 4: INNOVATIEVE TECHNIEKEN EN HUN REPERCUSSIES OP DE SYSTEMEN EN FUNCTIES VAN HET BNZ

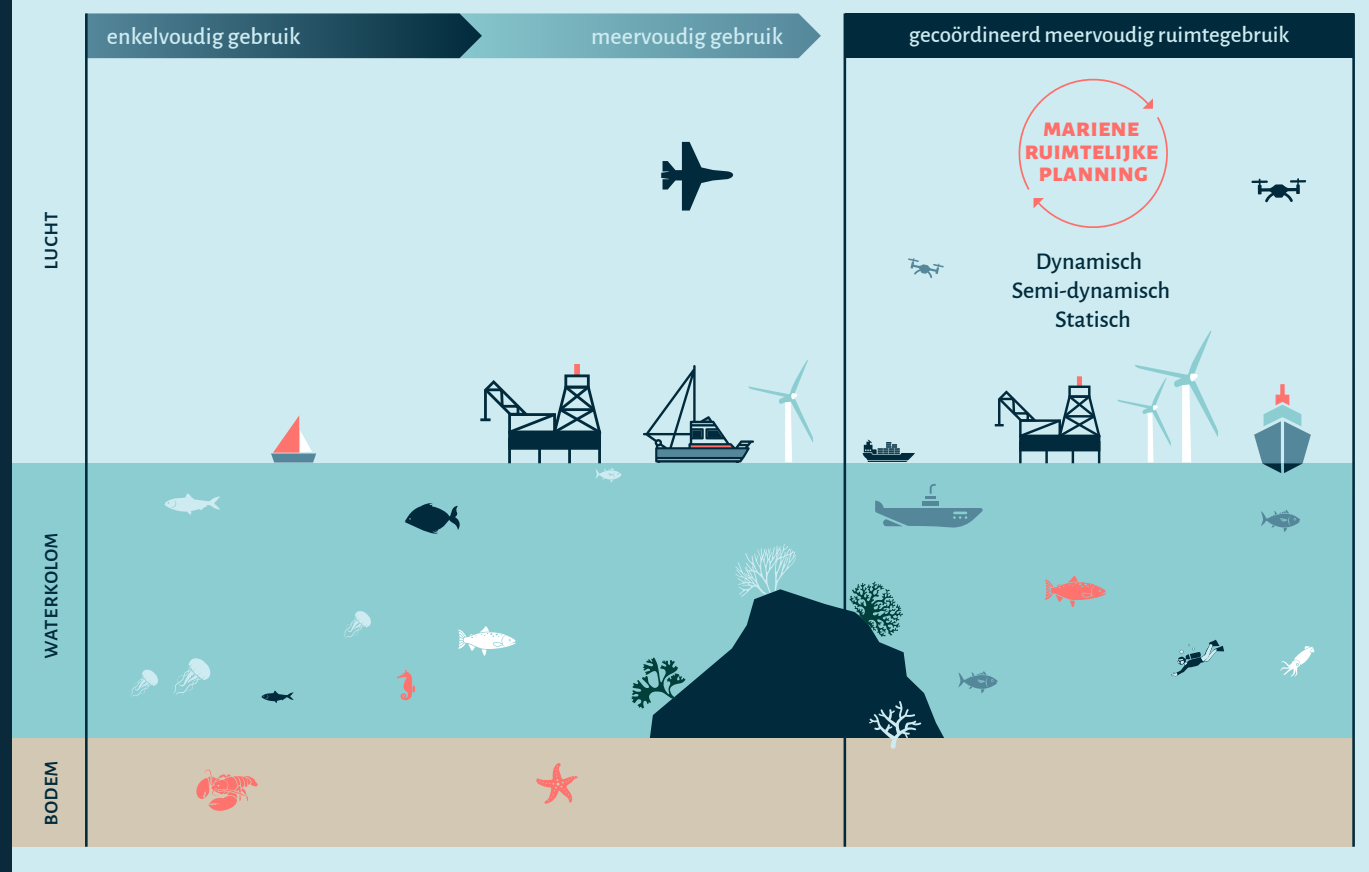
De huidige technologische innovaties bewerkstelligen een cascade aan innovaties in economische sectoren en geven tegelijk aanleiding tot belangrijke sociale innovaties (vb. sociale media en repercussies op maatschappelijk gedrag), waarmee beleidsinnovatie in sterke mate rekening dient te houden. De pioniers van vandaag (vb. offshore energie) vormen de volwassen industrie van morgen. België en haar industrie hebben hier belangrijke troeven om ook op internationale markten een belangrijke rol te spelen. Aangepaste en innovatieve technieken vereisen bijzondere kennis die verworven wordt door aangepaste leerpakketten. Ook het onderwijs moet evolueren om zo tegemoet te kunnen blijven komen aan de vraag naar nieuwe arbeidsprofielen.

SECTOR	TRENDS
HERNIEUWBARE ENERGIE	Vraag naar offshore testzones Schaalvergroting en combinatie met wind-, golf- en getijdenenergie Verhoogde internationale samenwerking / Noordzee netwerk Interconnectoren krijgen rol voor opslag van energie Multifunctionele windparken (aquacultuur, storage...) Hoogspanningsplatform in zee voor MOG Uitbreiding MOMG met offshore AC/DC-convertestations
ZEEWERING EN KUSTBESCHERMING	Duidelijkheid verkrijgen over hoe de zeevering van de toekomst eruit zal zien en welke invulling er aan kan gegeven worden (meervoudig ruimtegebruik)
VISSERIJ EN AQUACULTUUR	Duurzame lage impactvisserij gericht op kwaliteitsvis Technologische mogelijkheid tot "Visserij op bestelling" met korte keten naar de klant Gebruik van gezamenlijke gesofisticeerde data) integratie en modellering Commerciële aquacultuur in meervoudig ruimtegebruik met andere functies
ZANDONTGINNING	Met een jaarlijkse stijging van 6% zou in 2050 8,75 miljoen m ³ zand per jaar nodig zijn (zonder bijkomende grootschalige noden); Betere kennis over sedimentdynamieken en sedimentbalansen kan optimalisatie ten goede komen
TRANSPORT	Grotere en energie-efficiënte schepen Optimalisatie toegankelijkheid voor alle Belgische zeehavens Bijkomende toegangsgeul voor de haven van Antwerpen? Ruimtelijke uitbreiding mogelijk houden havens Zeebrugge en Oostende Uitdagingen rond 'estuaire vaart' van/naar Zeebrugge Logistieke ketens in havens worden geautomatiseerd, gerobotiseerd en efficiënter Nautische en logistieke data worden verzameld in "maritime logistics cloud"
RECREATIE	Natuurbeleving, sport en ontspanning blijven centraal staan Strand- en sportclubs moeten blijven investeren en diversifiëren om klantenbasis te houden
KENNIS	Slimme monitoring en observaties door meer gesofisticeerde sensoren en datasystemen Schepen uitgerust met sensors om verschillende parameters te meten Centrale databank vrij beschikbaar Rol universiteiten en kennisinstellingen blijft essentieel
BELEID	Ecosysteembenadering is leidend principe Participatief en adaptief

TABEL 3

Enkele trends en tendensen tot 2050.

MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK

6.3. TEGEN 2050 IS HET PRINCIPE VAN MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK DE NORM VOOR ALLE RUIMTEGEBRUIK BINNEN DE BNZ

Het streven naar het gewenste niveau van natuurlijkheid zal leiden naar gezonde ecosystemendiensten, die ten dienste staan van het maatschappelijk welzijn en de algemene welvaart bevorderen.

De huidige vraag naar ruimte op zee waarbinnen deze ecosystemendiensten zich ontwikkelen brengt niet alleen spanningen maar ook opportuniteiten met zich mee, die de vraag naar meervoudig ruimtegebruik ondersteunen.

A. VORMEN VAN MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK

We onderscheiden drie vormen van meervoudig ruimtegebruik:

- 1 | **Dynamisch**: waarbij activiteiten slechts tijdelijk beslag leggen op de ruimte vb. scheepvaart.
- 2 | **Semi-dynamisch**: tussen een statisch gegeven en een mobiele gebruiker vb. tussen een marien beschermd gebied en recreatie.
- 3 | **Statisch**: zoals de concessiezone voor hernieuwbare energie.

Het spanningsveld tussen de diverse gebruiksfuncties in het BNZ kan opgelost worden door deze vormen van meervoudig ruimtegebruik efficiënt en doordacht te implementeren.

De Belgische zeegebieden kennen, in het bijzonder aan de kust, voldoende zones waar de offshore open ruimte zoveel als mogelijk gevrijwaard blijft. De impact van de activiteiten op het landschap is daarom een blijvend aandachtspunt bij de toelating om MRG op zee te ontwikkelen.

Enkelvoudig en meervoudig gebruik van de zee wordt enkel toegelaten indien:

- er geen of weinig negatieve impact is, aantoonbaar met een effectenbeoordeling per ruimtegebruik, inclusief de cumulatieve impact bij MRG, ook buiten de bestaande natuurgebieden.
- het om hernieuwbare natuurlijke rijkdommen gaat.
- het ruimtegebruik naast functioneel ook klimatologisch geoptimaliseerd werd.
- het ruimtegebruik past binnen een **circulaire economie**.
- een risicoanalyse opgesteld wordt, rekening houdend met alle veiligheidsaspecten.

Voor elke (bestaande en nieuwe) activiteit binnen het BNZ moet overwogen worden of deze binnen een specifieke afgebakende zone dient te gebeuren (statische benadering) dan wel op elke plaats die beantwoordt aan vooraf bepaalde criteria (dynamische benadering).

Het principe van de **circulaire economie** wordt toegepast bij de gebruikte materialen, d.i. ruimtelijke beslissingen nemen die de veiligheid en herbruikbaarheid van de producten en de onder bepaalde omstandigheden daarmee gebouwde infrastructuur herbruikbaar houden. Dit kan door bv. infrastructuur te gebruiken die na het beëindigen van de oorspronkelijk bestemming functioneel blijft voor andere gewenste bestemmingen, waaronder ook op het land.

B. HET PRINCIPE VAN MEERVOUDIG RUIMTEGEBRUIK ANNO 2050

Meervoudig ruimtegebruik moet leiden naar:

- Een doordacht **vierdimensionaal ruimtegebruik** van de zee.
- **Transnationale en grensoverschrijdende samenwerking** zowel op economisch, ecologisch, sectoraal als wetenschappelijk vlak.
- Het creëren van **economische meerwaarde door samenwerking** tussen verschillende actoren op zee.
- **Het behoud, de ontwikkeling en het herstel** van het ecosysteem of sub-ecosystemen en de daaraan gerelateerde functies.
- Een optimale afstemming van de **interactie** tussen land en zee.

met als doel:

- Het gebruik van de zee voor **toekomstige generaties** te verzekeren.
- Tijdig te kunnen anticiperen op mogelijke **bedreigingen** om zo de veiligheid voor natuur, scheepvaart, kustbewoners, e.a. te vrijwaren.

7 _____

GOED BEHEER

Bovenstaande gedefinieerde kernprincipes kunnen maar ontwikkeld en toegepast worden als het toekomstig beleid ze afdoende integreert in het politieke beslissingsproces.

Om de toekomst van ons BNZ blijvend te verzekeren, hebben we nood aan een **adaptief, transparant en participatief beleid**, met beheersstructuren die flexibel omgaan met de snel ontwikkelende innovatieprocessen.

A. TRANSPARANT, ADAPTIEF EN PARTICIPATIEF BEHEER VAN HET BNZ

Een **transparant** beleid is gebaseerd op wetenschappelijke kennis, gaat zorgvuldig om met kennishiaten en onzekerheden en is ruim gedragen.

Dit beleid moet zich vlot en **flexibel** kunnen aanpassen aan nieuwe evoluties en ontwikkelingen, zonder hierbij de noodzakelijke rechtszekerheid voor investeringen en industriële ontwikkelingen in het gedrang te brengen.

Het beleid moet eveneens **participatief** zijn, medewerking en advies vragen waar en wanneer dit nodig is, openstaan voor nieuwe verzoeken en behoeften waar wenselijk. Hierbij moet steeds het maatschappelijk welzijn en de algemene welvaart voorop staan.

B. ESSENTIËLE TAKEN VAN HET BELEID NAAR EN ANNO 2050

BI. KERNTAAK 1: VOLUIT INZETTEN OP KENNISVERZAMELING EN -VERSPREIDING

Het ontwikkelen van een **centrale databank**, die wordt gevoed met informatie, data en studies uit privaat, publiek, industrieel en sectoraal onderzoek, is prioritair. De gegevens uit deze databank moeten - voor zover mogelijk - publiek toegankelijk zijn. Hiertoe is het van belang dat verder ingezet wordt op **digitalisering**.

Kennishiaten en onzekerheden moeten geïdentificeerd en waar mogelijk ingevuld worden. Hierbij moet ook gekeken worden naar buitenlandse expertise en ontwikkelingen. Het optimaal benutten van monitoringsbudgetten en samenwerking tussen de verschillende kennisinstellingen is hierbij essentieel.

Kennisinstellingen, universiteiten en onderzoekscentra allerhande hebben hierbij een belangrijke rol te spelen, niet alleen als leverancier van kennis, maar ook als doorgedreven naar de toekomstige generaties. Deze toekomstige generaties moeten bewust gemaakt worden van de Noordzee als unieke bron van diverse ecosysteemdiensten. Nieuwe technologische ontwikkelingen vragen andere – specifieke – functies, profielen en noden waarop het onderwijs vlot moet kunnen inspelen.

BII. KERNTAAK 2: MEERWAARDE CREËREN DOOR TE WERKEN MET DE NATUUR (WORKING WITH NATURE)

Anders dan bij het building with nature principe, waarbij de natuur benut wordt, houdt het working with nature- principe in dat bij maritieme (infrastructuur) ontwikkelingen, de socio-economische doelstellingen steeds gecombineerd moeten worden met het **creëren van een meerwaarde** op zowel ecologisch, fysisch als maatschappelijk vlak. Ontwikkelingen volgens het ‘working with nature’ principe zouden inherent dus steeds duurzaam moeten zijn, aangezien zij de natuurlijke processen als uitgangspunt nemen en/of mogelijkheden voorzien voor natuurontwikkeling bij aanvang van de ontwerpplannen. Hierbij wordt de geïntegreerde meerwaarde van de geleverde ecosysteemdiensten maximaal meegenomen doorheen de projectontwikkelingen.

In se zou er bij alle toekomstige ontwikkelingen in het BNZ en op de stranden moeten gestreefd worden om te werken volgens deze ‘working with nature’ filosofie om mitigatie en herstel achteraf onnodig te maken.

BIII. KERNTAAK 3: STREVEN NAAR NATIONALE EN TRANSNATIONALE GRENDOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

Zowel op de verschillende bestuursniveaus als transnationaal is **grensoverschrijdende samenwerking** het sleutelwoord om tot een participatief beleid te komen.

Zo kan gestreefd worden naar één marien ruimtelijk plan voor de gehele Noordzee, opgesteld binnen één planningsproces of door verregaande afstemming van de verschillende nationale planningsprocessen, waarbij rationalisering van het ruimtegebruik vooropgesteld wordt.

Proactieve en dynamische planningstechnieken moeten worden ontwikkeld. Dit vergt:

- een verschuiving van tweedimensionale kaarten naar het belang van een vierdimensionaal observatie- en voorspellingsinstrumentarium.
- een doorgedreven samenwerking tussen de Noordzeelanden om geschikte oceanobservatie- en onderzoeksinfrastructuur uit te bouwen en gezamenlijk te beheren.
- doorgedreven wetenschappelijke samenwerking over de landsgrenzen heen om te komen tot gemeenschappelijke standaarden, methodes, enz.
- en van een zeer goed grensoverschrijdend observatie- en monitoringssysteem dat dit proactief en dynamisch beheer stimuleert.

Verder moet gewerkt worden aan een 100% afstemming van de planningsgebieden op het land en op zee, tussen de landactiviteiten die een betrokkenheid hebben op de zee en omgekeerd. Ook hier is een efficiënte samenwerking over de bestuursniveaus heen essentieel en moet telkens opnieuw afgewogen worden of een bepaalde activiteit het best op het land of op zee georganiseerd wordt. Hierbij moet de aard van de activiteit doorslaggevend zijn en niet de beschikbare ruimte.

Internationale, Europese en nationale regelgeving moet hierbij blijvend getoetst worden op hun noodzaak voor het bereiken van het vooropgestelde doel. Eventuele regelgevende belemmeringen moeten snel weggewerkt kunnen worden.

BIV. KERNTAAK 4: EEN ADAPTIEF BELEID VEREIST AANGEPASTE EN TRANSPARANTE PROCEDURES

Zoals reeds hoger gesteld bestaat er **geen privaat eigendomsrecht** op de ruimte op zee. Deze ruimte valt onder ieders verantwoordelijkheid en blijft een publiek goed. Om het gebruik van de schaarse ruimte op zee dus optimaal toe te kennen binnen een bepaalde sector of gebied dienen aangepaste en transparante concurrentieprocedures uitgewerkt te worden. Belangrijk hierbij is opnieuw dat het maatschappelijk welzijn voorop gesteld wordt bij de afweging van kosten en baten.

Ook bij het toekennen van vergunningen zal steeds de nodige aandacht moeten geschonken worden aan veiligheid in ruime zin van het woord. Meervoudig ruimtegebruik zal dan ook een van de voornaamste **gunningscriteria** uitmaken.

Verder dient, zoals reeds hoger beschreven, het huidige **MER-instrument** ten gronde **geëvalueerd** te worden. Indien nodig moet het aangepast worden naar een integraal toetsingskader om een objectief onderscheid te kunnen maken tussen activiteiten met een aanzienlijke impact (= macro-impact) en activiteiten met verwachte minimale impact (= micro-impact).

De beschikbaarheid van een dergelijk **integraal toetsingskader** kan helpen bij het vaststellen van de effecten van beheermaatregelen en laat toe om reeds tijdens de ontwerpfase de impact te beperken tot een aanvaardbaar niveau (vb. afvalbeheersplan). Een tweede doelstelling van de revisie van het toetsingskader dient zich te richten op het **zoeken naar opportuniteiten voor positieve impacts**, in plaats van de huidige focus die gericht is op het in kaart brengen van de negatieve impacts.

BV. KERNTAAK 5: HANDHAVINGSBELEID: PROPORTIONELE MAATREGELEN GERICHT OP LEGITIEME DOELSTELLINGEN

Het definiëren van en streven naar een gewenste natuurlijkheid en 'working with nature' dient ook gepaard te gaan met een **strikte handhaving** van de (aangepaste) milieu- en maritieme regelgeving op land en zee, rekening met houdend met het feit dat deze milieuregelgeving mee evolueert met toekomstige inzichten, kansen en uitdagingen van de (Noord)zee.

De bevoegde handhavingsdiensten dienen dan ook voldoende onderlegd te zijn om op te treden tegen inbreuken op de milieu- en maritieme wetgeving. Gespecialiseerde opleidingen dienen uitgewerkt en aangeboden te worden binnen de nieuwe beheersstructuren.

Bij het uitwerken van nieuwe beleidslijnen zal een efficiënt systeem van administratieve sanctionering een cruciale rol spelen om straffeloosheid tegen te gaan.

8

NAWOORD

In deze Langetermijnvisie Noordzee 2050 werden de kernprincipes toegelicht, die als essentieel te beschouwen zijn om in 2050 nog ten volle te kunnen genieten van al wat onze Noordzee te bieden heeft op vlak van economie, cultuur, natuur, recreatie, enz.

Deze visietekst is enkel kunnen ontstaan dankzij de inzet en medewerking van stakeholders, belanghebbenden, organisaties, administraties en burgers, die allen één ding gemeen hebben: een hart voor onze Noordzee.

Een van de voornaamste vaststellingen uit het traject dat aan de redactie van de tekst is voorafgegaan, is de grote meerwaarde die schuilt in de **brede vertegenwoordiging in de kernwerkgroepen** en de **mogelijkheid tot afstemming tussen stakeholders uit verschillende velden**. In dat opzicht kan dit traject zeker als voorbeeld van goede praktijk genomen worden om ook andere beleidsprocessen via een dergelijke participatief en wetenschappelijk onderbouwde aanpak te stroomlijnen.

De snelle ontwikkelingen die zich momenteel voordoen in, op en rond de Noordzee, hebben mij als Staatssecretaris voor Noordzee, doen besluiten dat het aangewezen is om de unieke dynamiek die gecreëerd werd binnen dit traject, verder te zetten. In overleg met OD Natuur/KBIN en het VLIZ heb ik dan ook beslist de **ThinkTank North Sea**⁷ op te richten waarvan de doelstelling drieledig is:

- Draagvlakverbreding en afstemming voor thema's met betrekking tot de Noordzee
- Een broedkamer voor visievorming met betrekking tot de Noordzee
- Het formuleren van wetenschappelijk onderbouwd advies voor thema's met betrekking tot de Noordzee.

⁷ Voor meer informatie zie www.thinktanknorthsea.be

Het opzet is om jaarlijks een oproep voor thema's te lanceren via de website en mailings en rond de geselecteerde thema's werkgroepen in te richten of workshops, studienamiddagen en/of andere evenementen te organiseren.

Voor de werking van deze denktank heb ik reeds een eerste startbudget vrijgemaakt en ook OD Natuur/KBIN en het VLIZ zullen een bijdrage leveren door de in-kind inzet van personeel.

Als staatssecretaris voor de Noordzee dien ik een doordacht beleid uit te werken én uit te voeren. Als wetenschapper kan ik niet anders dan dit beleid baseren op wetenschappelijke kennis en objectieve onderbouwing. Het is dan ook mijn vurigste wens dat de toekomstige beleidsmakers de beslissingen omtrent onze dierbare Noordzee zullen blijven steunen op de weg die ik met deze visietekst ben ingeslagen.

Ik nodig iedereen dan ook van harte uit om zich blijvend te engageren voor onze Noordzee, want samen weten we meer en een zee van weten leidt naar een zee van mogelijkheden voor een duurzame blauwe toekomst.

Philippe De Backer
Staatssecretaris voor Noordzee

www.thinktanknorthsea.be